

Karólína og Ernst August von Hannover gegn Þýskalandi (nr. 2) – Yfirdeild

Dómur frá 7. febrúar 2012

Mál nr. 40660/08 og 60641/08

8. gr. Réttur til friðhelgi einkalífs og fjölskyldu

Fjölmíðlar. Opinberar persónur. Samfélagsleg umræða.

1. Málsatvik

Kærendur eru Karólína prinsessa af Hannover, dóttir Rainiers III, fursta af Mónakó, sem nú er látinn, og eiginmaður hennar, Ernst August, prins af Hannover. Allt frá því snemma á tíunda áratug síðustu aldar hefur Karólína leitast við að koma í veg fyrir að myndir af einkalífi hennar birtust í fjölmiðlum. Tvær myndaraðir, sem birtust í þýskum tímaritum árin 1993 og 1997, hafa áður komið til kasta þýskra dómstóla. Um þá málsmeðferð fjallaði Mannréttindadómstóllinn í máli hennar gegn Þýskalandi nr. 59320/00 frá 24. júní 2004, en þar komst hann að þeirri niðurstöðu að brotið hefði verið gegn rétti hennar til friðhelgi einkalífs samkvæmt 8. gr. sáttmálans.

Á grundvelli þess dóms höfðuðu Karólína og Ernst August síðan nokkur einkamál þar sem farið var fram á lögbannt við frekari birtingu fleiri ljósmynda sem sýndu þau í skíðafrí og teknar höfðu verið án samþykkis þeirra, en þær höfðu birst í þýskum tímaritunum *Frau im Spiegel* og *Frau Aktuell* á árunum 2002 and 2004.

Enda þótt þýskur dómstóll hefði þann 6. mars 2007 fallist á lögbannskrofu Karólínu um tvær hinna umdeildu mynda og sagt að þær væru ekki framlag til umræðu sem varðaði almenning, þá hafnaði hann krofu hennar um lögbannt við annarri mynd sem hafði birst í *Frau im Spiegel* í febrúar 2002. Sýndi sú mynd hjónin í gönguferð meðan á skíðafrí þeirra í St. Moritz stóð. Fylgdi henni grein sem skýrði m.a. frá vanheilsu Rainiers fursta af Mónakó. Þýski dómstóllinn taldi umfjöllun um heilsufar furstans vera málefni sem varðaði almenning. Þann 26. febrúar 2008 vísaði þýski stjórnlagadómstóllinn kæru Karólínu prinsessu frá og hafnaði því sérstaklega að þýskir dómstólar hefðu litið framhjá eða ekki tekið nægilegt tillit til dómaframkvæmdar Mannréttindadómstólsins. Þann 16. júní 2008 hafnaði stjórnlagadómstóllinn án frekari rökstuðnings að taka til skoðunar fleiri kærur Karólínu og manns hennar um sömu ljósmynd og um svipaða mynd sem birst hafði í *Frau Aktuell*.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærendur héldu því fram að þýskir dómstólar hefðu brotið gegn 8. gr. sáttmálans með synjun lögbannts við allri frekari birtingu hinna umþrættu ljósmynda. Hefðu þeir ekki tekið nægilegt tillit til fyrri dóms dómstólsins í máli annars kæranda, Karólínu, gegn Þýskalandi frá 2004.

Niðurstæða

Fyrst áréttaði dómstóllinn að það væri ekki hlutverk hans að taka til skoðunar hvort þýska ríkið hefði fullnægt skuldbindingum sínum um fullnustu dóms hans í fyrra málinu frá 2004. Slíkt væri í verkahring ráðherranefndar Evrópuráðsins. Málið varðaði því aðeins hina nýju kæru kæranda.

Dómstóllinn benti á að eftir fyrri dóm dómstólsins í máli kæranda frá 2004 hefðu þýskir dómstólar breytt dómaframkvæmd sinni. Sér í lagi hefðu þeir í hinni nýju dómaframkvæmd lagt til grundvallar að það skipti máli hvort frétt fæli í sér framlag til málefnalegs umræðu eða hvort hún stefndi aðeins að því að svala forvitni almennings um einkalífsmálefni. Því meira gildi sem upplýsingar hefðu fyrir almenning, þeim mun fremur yrðu hagsmunir manna sem nytu verndar gegn birtingu þeirra að víkja. Ennfremur hefði verið lagt til grundvallar að almennt hefðu þeir hagsmunir lesandans að fá afþreyingarefni minna vægi en vernd einkalífs.

Að mati Mannréttindadómstólsins gaf mannréttindasáttmálinn ekki tilefni til að finna að því að þýskir dómstólar hefðu lagt mat á upplýsingagildi hinnar umdeildu ljósmyndar – þeirrar einu sem lögbannt hefði ekki verið lagt við – í ljósi greinarinnar sem birtist með henni. Dómstóllinn gat fallist á

að í samhengi við greinina fælist í ljósmyndinni, sem henni fylgdi, að minnsta kosti einhvers konar framlag til umræðu sem varðaði almenning. Ekki gæti talist óeðlilegt að þýskir dómstólar hefðu litið á vanheilsu Rainiers fursta sem mikilvægan samtímaatburð. Áherslu bæri að leggja á að þýskir dómstólar hefðu fallist á lögbann við birtingu tveggja annarra mynda sem sýndu kærendur við svipaðar aðstæður einmitt á þeim forsendum að birting þeirra þjónaði ekki öðru en því að vera afþreying fyrir almenning.

Þar að auki væri, óháð því álitamáli að hversu miklu leyti Karólína prinsessa hefði tekið að sér opinber störf fyrir furstadæmið Mónakó, ekki hægt að halda því fram að kærendur, sem óneitanlega væru frægir, væru venjulegar einkapersónur. Yrði að líta á þau sem opinberar persónur.

Loks taldi dómstóllinn þýsku dómstólana hafa lagt sig fram um að gæta jafnvægis milli tjáningarfrelsis útgáfufyrirtækjanna og réttar kæranda til friðhelgi einkalífs síns. Í þeirri viðleitni hefðu þeir berum orðum tekið tillit til dómaframkvæmdar dómstólsins, þar á meðal til dóms hans í fyrra máli Karólínu prinsessu gegn Þýskalandi frá 2004.

Komst dómstóllinn einróma að þeirri niðurstöðu að ekki hefði verið brotið gegn 8. gr. sáttmálans.